

Kvinnotrohet eller Elin og herremannen

I Norge også kjent som «En herremand saa rig og bold».

Nedtegnet av L. M. Lindeman i 1870 etter Lisa Fallet i Sørum

I likhet med Bondpigan er denne teksten skrevet av Pehr Thomasson. Den ble utgitt i diktsamlingen «Nya dikter» i 1849. Mange av forfatterens tekster har levd et liv som skillingsvisetrykk. Alf Cranner har brukt visa mye og har gjengitt den i en norsk versjon i en av sine visebøker.

En vakker pike er ute i skogen for å plukke bær til sin mor. Herremannen får se henne og prøver seg – lokker og lirker – prøver seg med penger: Din kjære Gustav vet jo ingen ting! Men Elin bedyrer sin troskap. Herremannen er nok vant til å få det som han vil og nærmest beordrer Elin hjem til sitt slott der hun skal bli hans brud. Men selv ikke dette hjelper. Nå blir herremannen provosert og forteller at han vil ta tilbake torpet som Gustav har fått, og så kan dere leve i fattigdom! Elin velger Gustav og fattigdommen - om de så må leve i ødemarken. Herremannen prøver å redde litt av æren og i alle fall få et kyss. Selv det er uopnåelig hos Elin og herremannen står igjen med skammen: En narr är den som gäckar kvinnotroheten! I norske versjoner av visa kommer Wilhelm, som han nå heter, og redder Ellen ut av herremannens kraftfulle favntak: «Og Ellen favned redderen med salig kjærlighed saa ømt de elskede de to og var hinanden evig tro».

Elin og herremannen

En herreman så stolt och båd,
som ägde tunnor guld
och flera hemman i sitt våld,
fick se en flicka huld
bland parkens stammar ensam gå.
Han talade till henne så:

Mitt vackra barn, vad heter du?
Säg mig ditt ljuva namn,
och sätt dig vid min sida nu
i skogens blomsterfamn!
Vi vilja språkas vid en stund
förtroligt här i enslig lund.

Mitt namn är Elin, men jag får
ej längre dröja här,
ty dagens sol snart nedergår
och jag ska plocka bär
i korgen som jag har åt mor,
hon väntande i hyddan bor.

Ack Elin, ingen flicka söt
och skön som du jag sett.
Kom vila i mitt öppna sköt!
Jag beder blott om ett:
giv mig en enda liten kyss...
var icke rädd — ej någon lyss.

Nej, nej, jag lovat har vid Gud
att ingen kyss ge bort
förrän den dag jag skall stå brud —
och det blir innan kort,
och då skall Gustaf hava den.
Från barndomen han är min vän.

Vad du är barnslig, blyg och from
som sådant pjollra kan
Din Gustaf vet ju ej därom,
ej heller någon ann.
Du skall få penningar... se här...
låt mig nu få vad jag begär.

O nej, o nej, jag är ej fal
för penningar och guld.
De hjälpa ej för samvetsqual
och spe och evig skuld.
Ett fredat bröst är mera värt
har jag i katekesen lärt.

Bedraga vill jag icke dig —
tro vad jag säger nu.
Till slottet skall du följa mig
och bliva där min fru!
Av pärlor silver skall du få
långt mera än du kan förstå.

Nej, nej, mig lockar ingenting
av silver nog jag har.
Ty vet att en trolovningsring
jag fick sen några dar,
Av Gustaf som jag älskat ömt
och den har jag vid hjärtat gömt.

Hör Elin, — Gustaf fattig är
ett torp jag honom skänkt,
men heligt inför Gud jag svär,
du har min ära kränkt,
och torpet tager jag igen —
lev sen i sorger med din vän.

Gör som du vill. Jag lever säll
om än bland snö och is
i ödemarken i ett tjäll
jag leta skall min spis.
Blott jag vid Gustafs sida får
framleva mina levnadsår.

Ej hjälper smicker eller hot
men vet iallafall
att om det också sker med knot
en kyss jag taga skall
och till mitt hjärta trycka dig
förrän du slipper ifrån mig.

Jo pyttisan, med en sidoblick
gav Elin skälmskt till svar
och kastade sin korg och gick
med den stod herren kvar
och suckade: En narr är den
som gäckar kvinnotroheten!